

ДЕЙВИД МОРЕЛ МЪМБО ДЖЪМБО

Превод от английски: Иван Атанасов, 2001

chitanka.info

В този разказ за тъмната страна на успеха е описано различно занимание — спорта, по-точно американския футбол. Главен герой в предишната история беше едно малко момче. Тук е тийнейджър. А в следващата разказвачът ще бъде възрастен. Сюжетът ми хрумна от вестникарска статия за футболния отбор на една от гимназиите в Айова, който изпълнявал странен ритуал преди всеки мач. Не сте ли се питали защо звездите от гимназията рядко остават звезди през по-нататъшния си живот? Може би изгряват твърде рано? Или е необходимо нещо по-специално, за да се издигнеш на върха?

* * *

Наричаха го Мъмбо Джъмбо. Ще ви бъде трудно да повярвате, че са го пазили в тайна през всичките тези години. Но треньорът Хейс ги е карал да се закълнат, че ще мълчат, а те са се страхували от него, затова нямаше дори слухове. И аз не знаех, че съществува, докато не се опитах да вляза във футболния отбор през първата ми година в гимназията.

Обещах си да не скриям нищо. Това с опитването не беше моя идея. Беше на Джой. Като всяко друго момче и аз обичах да играя футбол. Но всеки божи ден да оставам след часовете за тренировка?

— И не забравяй за страданията, Джой. Знаеш за какво говоря, нали? Треньор Хейс кара кандидатите да пробягат два пъти по две мили преди всяка тренировка. Да не говорим за подскоците, кляканията и всичките други работи, дето ги кара да правят. И това е само за разгривка. Преди да се заемат с грубата игра. Агония, Джой. За това ти говоря. Сигурен ли си, че си наясно в какво искаш да ни забъркаш?

Пиехме кока-кола и похапвахме пържени картофки в „Чикън Нест“ близо до училище. Добрите стари времена. Разбира се, тази закусвалня отдавна не съществува. Преди седем години от общината направиха на нейното място паркинг. Но още си спомням как Джой изсърба шумно през сламката си последните капки кола и ме изглежда накриво през масата.

— Ще влезем в отбора — каза той. — Стига да се справим с пробния изпит.

— О, това не е проблем. Ще се справим и още как.

— Не съм толкова сигурен.

— Я стига. — Лапнах едно картофче, натопено в кетчуп. — Ние сме истински мъже и освен това сме във форма.

— Глупости, Дани. Теглото ни е над нормата. И изобщо не сме във форма. Тази сутрин трябваше да си глътна корема, за да си закопчая дънките. Както и да е. Казах ти, че ще влезем в отбора, значи ще влезем. Не можем да прекарваме цялото си време, като висим тук или в твоята музикална стая.

— Че какво му е лошото да слушаме музика и...?

— Нищо. Просто не е достатъчно.

Спрях да ям и го погледнах намръщено.

— Какво намекваш?

— Нямах ли чувството, че сме изолирани?

Поклатих объркано глава. Никога преди не бях чувал Джой да говори така.

— Ние сме аутсайдери — продължи той. — Помисли си за всички странични дейности, с които се занимават другите в училище. Вземи например членовете на ученическия съвет, те участват във всяко мероприятие.

— Този надут пуяк Бил Стедман. Откакто го избраха за председател миналата година, се разхожда наоколо, сякаш притежава проклетото училище.

— Ами пиесите, които поставя драматичният кръжок, а дискуссионният клуб, а...?

— Всичко това е пълна боза. Какво ти става? Да не би да си решил да ставаш актьор?

— Не знам какъв искам да стана. — Джой потърка челото си. — Но искам да стана *нещо*. Виж момчетата от футболния отбор. Изглеждат, сякаш...

— Какво?

— Сякаш се радват да бъдат добри в това, което правят. Изглеждат дяволски горди. Човек би казал, че са щастливи да бъдат в отбора.

— Но всичкият този зор...

Очите му блестяха. Изражението им беше отнесено, сякаш гледаха нещо в далечината. После отново станаха нормални. Той ми

отправи характерната си лукава усмивка.

— Но за всичко си има отплата. Футболистите се срещат с най-сексапилните момичета от училището. Всичките тези мускули осигуряват доста почитателки на нашите аплодирани лидери.

Ухилих се насреща му.

— Защо не каза по-рано това? Сега вече разбирам. Защо да висиш тук, когато имаш шанса да се срещнеш с Ребека Хендерсън?

Избухнахме в такъв гръмогласен смях, че сервитьорката ни каза да млъкнем или да напуснем. Ето как решихме да се кандидатираме за футболния отбор и как научих за Мъмбо Джъмбо.

Тези дни попрекалих с бирата и се запъхтявам, докато се изкача дори до втората площадка на стълбището, а моят лекар казва, че нивото на холестерола ми е твърде високо. Холестерол. Трябваше да ни видите тогава. Джой ни описа съвсем точно. Бяхме дебели и изнежени. Но скоро всичко това се промени. Разговорът, който току-що ви описах, се състоя една седмица преди началото на учебната година и Джой ме накара да вдигаме тежести и да правим обиколки на пистата още преди треньор Хейс да обяви датите за проба на кандидатите. Когато се появихме на футболното игрище зад гимнастическия салон в онази първа събота на училищния срок и заявихме, че искаме да се присъединим към отбора, Хейс си свали шапката, почеса се по главата и ни запита дали се шегуваме.

— Не, сериозно — каза Джой. — Ние наистина искаме да влезем в отбора.

— Но вие, момчета, знаете правилата ми. Не можете да бъдете в отбора, ако средният ви успех не е много добър.

— Тогава ще учим повече. Ще си повишим оценките.

— Или ще ми загубите времето, да не говорим за това на играчите. Бележниците ви са достатъчно доказателство. Не мога да понасям момчета, които не си изпълняват задълженията.

— Ще опитаме. Обещаваме — настоя Джой. — Моля ви. Много е важно за нас.

— Я се вижте какви сте торби. Въпреки че сте достатъчно високи.

— Един и осемдесет и три — изрече на един дъх Джой. — Дани е дори с половин сантиметър по-висок.

— Но как ще тичате редом с останалите момчета? Вижте Уелш. Той тренира цяло лято.

Погледнах към Уелш, който тичаше, промушвайки се през дупките на два реда автомобилни гуми, наредени на игрището. Правеше го с лекота. На негово място вече щях да стена на път за болницата.

— Ще се откажете още при първите трудности — додаде треньорът. — Защо да се заблуждаваме?

— Единственото, което искаме, е да ни дадете шанс — не се предаваше Джой.

Треньор Хейс потърка уста с голямата си зогоряла, мазолеста ръка.

— Шанс? Добре, ще ви дам такъв. Същия като на останалите момчета. Покажете ми, че можете да се справите с тренировките. Влезте във форма и изкарайте добри оценки. Тогава ще видим.

— Това е всичко, което искаме. Благодарим ви, треньор Хейс.

— Сто процента. Запомнете, няма да приема по-малко. Ако постъпите в отбора и после престанете да се стараете, ще ви се иска никога да не сте молили да влизате в него.

— Сто процента.

— А за теб, Дани? Ти не каза нищо.

Аз кимнах, питайки се какво правя там, по дяволите.

— Да, разбира се, сто процента.

То си беше повече като двеста процента — тормоз. Вдигането на тежести и спринтовете, които правехме с Джой, бяха фасулска работа в сравнение със задачите, които треньорът скоро ни възложи. Дори на момчетата, които бяха поддържали формата си през цялото лято, им беше трудно да се справят с тренировките. Двете мили бягане за разгриване едва не ме убиха. А ритмичната гимнастика — направо повърнах, когато се прибрах у дома и ме лъхна миризмата на фалшивия заек, който майка ме бе сготвила.

На следващата сутрин, в неделя, чувствах колената си така омекнали, че куцах, като се измъкнах от леглото. Изпъшках по телефона на Джой:

— Това няма да стане. Казвам ти, днес не мога да дойда на тренировка. Чувствам се като лайно.

— Дани — извика майка ми от кухнята, — внимавай как се изразяваш!

— Да не мислиш, че се чувствам по-добре от теб? — сръза ме Джой. — Цяла нощ съм сънувал, че правя коремни преси. Сега сякаш имам камъни в стомаха си.

— Тогава нека да не ходим.

— Ще отидем. Обещахме. Няма да наруша думата си.

— Но какъв е смисълът? Дори срещата с Ребека Хендерсън не си струва пред агонията, която преживяваме.

— Ребека Хендерсън? Кой го е грижа? Важен е отборът, човече — каза той. — Искam да вляза в него.

— Но аз си мислех...

— Казах го само за да те заинтригувам. Чуй ме, Дани, имаме шанса да принадлежим към нещо специално, да бъдем добри в нещо, по-добри от който и да е друг. Омръзна ми да бъда марда.

Чух как някъде отзад майката на Джой му подвикна да внимава как се изразява.

— Но гърбът ме боли, сякаш...

— Приятели сме отдавна, нали?

— Още от началното училище.

— И всички сме правили заедно, нали? Заедно ходехме на кино, заедно плувахме и...

— Схващам мисълта ти. Но...

— Моля те, нека и това да направим заедно. Не искам да те загубя като приятел, Дани. Не искам да правя това сам.

Заля ме гореща вълна, разбирайки какво се опитваше да ми каже. Беше глупаво наистина, но го обичах като брат.

— Добре — казах. — Щом това означава толкова много за теб.

— Да, наистина означава много.

Когато се появихме този следобед зад гимнастическия салон, треньор Хейс премигна невярващо.

— Чудесата никога не свършват.

— Казахме ви, че сме сериозни — отвърна Джой.

— И всичко ви боли?

— Можете да бъдете сигурен в това.

— Краката ви болят, сякаш ги е прегазил камион?

— Парен валяк.

Хейс се ухили.

— Добре, поне сте честни. Дори и поетите признават, че ги боли. Номерът е да си вършиш работата. Независимо колко е болезнено.

Изпсувах наум.

— Няма да ви разочароваме — каза Джой.

— Ще видим. Дани, ти определено не говориш много. Хайде, всички, да започваме! Двойна обиколка на пистата! След това съм ви приготвил нови упражнения.

Простенах вътрешно.

След първата миля едва не повърнах отново.

Но странно нещо. Предполагам, човек свиква с всичко. В понеделник сутринта се чувствах ужасно. Имам предвид, че бях наистина в окаяно състояние. Нямаше нито едно местенце по тялото ми, което да не ме боли.

Във вторник сутринта бях още по-зле. А за сряда сутринта въобще не искам да си спомням. Отгоре на всичко вече не се отбивахме в „Чикън Нест“, нито слизахме в музикалната ми стая да слушаме плочи. Нямахме време. Чувствах се толкова уморен, че единственото, което ми се правеше, бе да гледам телевизия.

Обаче трябваше да се боря с уроците. Всеки ден след вечеря Джой ми звънеше по телефона, за да се увери, че уча. От всичко най-много ми липсваха колата и пържените картопки, но треньор Хейс ни бе забранил да се докосваме до тях. Можехме да ядем спагети, но не и картофено пюре, телешкото бе добре, ала на следващия ден трябваше да се яде пиле или риба. Майка ми направо се побърка при съставянето на менюто. През целия си живот не бях проумявал смисъла от диетите. Но към събота, след една седмица тренировки, започнах да не се чувствам толкова зле. О, все още ме болеше, разбира се, но болката беше различна. Тя стягаше мускулите ми. Умът ми също бе по-бистър.

На първия изпит получих отлична оценка.

Две седмици по-късно треньор Хейс ни строи след тренировка. Цялата група стояхме пред него, задъхани и потни.

— Фреди — обърна се той към момчето до мен. — Съжалявам, но ти просто нямаш необходимото тегло. Играчите от отбора на „Уест Хай“ ще те размажат на терена. Може би следващата година. Обаче си достатъчно бърз за отбора по лека атлетика. — Хейс премести погледа

си. — Пит, ти се справи добре в мелето. Хари, харесва ми начина, по който блокираш противника.

И така нататък. Докато останахме само двамата с Джой.

Треньорът се разкрачи, сложи ръце на хълбоците си и се намръщи.

— Колкото до вас, момчета, никога не съм виждал по-жалка двойка от...

Джой шокирано ахна.

— ... но мисля, че ще се справите.

Приятелят ми шумно издиша.

Аз мислено се поздравих.

— Направихме го! — Джой възбудено се изсмя. — Не мога да повярвам, че сме в отбора!

Стояхме на ъгъла, където винаги се разделяхме, преди всеки да поеме към дома си.

Аз се изкисках:

— Това е първото нещо, за което наистина съм се потрудил.

— И успя! Ние сме в отбора!

— Дължа ти го. Нямах да се справя без теб — казах аз.

— Аз също.

— Но аз щях да се откажа, ако ти не беше...

— Стига. И аз самият на два пъти едва не се отказах — заяви Джой.

Не мислех така. Той го бе желал повече от мен.

— По-добре да си вървя. Майка ми сигурно е приготвила вечерята — казах аз.

— Да, и моята също. Утре ще се срещнем половин час по-рано, за да поучим за изпита по естествени науки.

— Разбира се. — Не добавих това, което си мислех.

Джой го каза вместо мен.

— Сега идва трудната част.

Беше прав. Досега бяхме правили само упражнения и бяхме участвали в слаби мелета. Тепърва ни предстоеше истинската работа.

— Начертал съм схеми на тези комбинации, за да ги запомните.

— Треньор Хейс насочи показалката към черната дъска в кабинета по

социология след биенето на последния звънец в понеделник. — Скоро ще ви дам още. Трябва да научите повече за психологията на играта, как да измамите другия отбор. Освен това трябва да си изградите колективен дух. Това е не по-малко важно от всичко останало. Искам от вас, момчета, да излизате, да ходите на кино, да обядвате заедно. Искам да се опознаете дотолкова, че да можете да предугаждате какво ще направят Джой или Пит, или Дани на терена. Да изпреварвате дори мисълта на всеки един от вас. Това е тайната.

Но треньор Хейс имаше и друга тайна. Научих я чак при първия ни мач, който се състоя две седмици по-късно. Междувременно натоварването нарастваше. Тренировките ставаха по-дълги и по-тежки. Разигравахме отделните ситуации, докато рамото ме заболя толкова силно, та ми се струваше, че ръката ми ще се откъсне, когато хвърлях топката.

Точно така. Хвърляне на топката. Предполагам, че Хейс бе дълбоко впечатлен от нас, отколкото го показваше. След като бе пробвал различни момчета в различни позиции, той ме избра да играя най-преден защитник, а Джой за поста прихващач.

— Вие двамата мислите еднакво. Да видим дали можете да го използвате в играта.

Естествено бях горд. Но имаше още степени за завоюване и още повече схеми за запомняне. Нямах време да мисля за Ребека Хендерсън. „От значение са само училището, отборът и победата“ — заяви ни треньор Хейс.

В шест и трийсет в петък вечерта ние влязохме в съблекалнята и нахлузахме екипите. Вече се чувствах разтреперан. Другите момчета едва отронваха по някоя дума. Лицата им бяха пребледнели. Хейс никак не ни помогна, като започна да се оплаква колко добър бил другият отбор.

— Момчетата от гимназията в Къвингтън ще ни разбият. Вие още не сте готови. Изглеждате като банда губещи. Осем победни сезона, а сега съм принуден да бъда бавачка на куп мамини синчета. Не мога да понеса срама да се покажа навън с вас. Лигльовци.

И той продължи в този дух, като злобно ни обиждаше и ругаеше, докато ни подлуди дотам, че ми се искаше да му изкрещя да си затвори шибаната уста. Знаех какво прави — използваше психологическа обработка, за да ни нахъси да излеем гнева си върху противниковия

отбор, но всички ние толкова го уважавахме и така искахме да ни харесва, а като го слушах как ни унижава, си помислих, че сме били пълни глупаци. „Копеле такова!“ — наругах го наум.

Джой гледаше ту мен, ту треньор Хейс със страдалческо изражение на лицето.

Изведнъж обидите секнаха. Треньорът ни изгледа и кимна.

— Добре! — И се отправи към дървения шкаф в дъното на съблекалнята.

Той винаги стоеше заключен. Често се бях чудил какво ли има в него. Сега Хейс мушна ключа в ключалката и когато го завъртя, зад гърба си чух момчето, което бе играло и в миналогодишния отбор, да прошепва: „Мъмбо Джъмбо“.

Застаналият до мен Джой се изпъна. Играчите от предишния отбор се разшаваха, още някой прошепна: „Мъмбо Джъмбо“.

Треньор Хейс отвори вратата на шкафа. Не можех да видя какво има вътре, защото той стоеше пред него с гръб към нас.

После Хейс бавно отстъпи встрани.

Няколко момчета си поеха шумно дъх.

Взирах се в статуята. Не беше голяма, най-много трийсетина сантиметра на височина и около десет на ширина. Бledoкафява, като цвета на картонена кутия. Беше издялана от някакъв камък, но не лъскав и гладък, а матов и грапав на вид, сякаш образуван от плътно прилепнали песъчинки. Тук-там по повърхността имаше малки дупчици.

Статуята беше на мъж — деформиран и зловец. Имаше кръгла плешива глава и огромни, издадени напред устни. Коремът му бе толкова издут, че изглеждаше като на бременна жена. Той седеше с кръстосани крака, ръцете му лежаха на скута и скриваха мъжествеността му. Пъпът представляваше вертикална цепнатина. Напомняше ми за снимките на китайски идоли, които бях виждал в списанията. Но ми напомняше и за чудноватите статуи от Истърн Айлънд (бяхме учили за тях в часовете по история), и за грозните статуи от Мексико. Нали знаете — ацтеките, майте и всичко останало.

Момчетата, играли в миналогодишния отбор, не бяха изненадани, но със сигурност изглеждаха като омагьосани. Останалите не знаехме какво става.

— Момчета, най-добре ще е да обясня. Трябва да го направя заради новите членове на отбора. Това е... Не знам как бихте го нарекли. Нашият талисман, предполагам. Или по-добре добрият дух на отбора.

— Мъмбо Джъмбо — прошепна едно момче отзад.

— От няколко години насам извършаваме малък ритуал преди всеки мач. — Треньор Хейс издърпа една маса в средата на съблекалнята. Краката ѝ изскърцаха по циментовия под. — Точно преди да излезем на терена, аз поставям статуята на тази маса. Обикаляме я два пъти. Всеки от нас докосва с дясната си ръка главата на статуята. След това излизаме, сритваме задниците на противниковите играчи и побеждаваме.

„Каква е пък тази глупост сега?“ — помислих си аз.

Треньорът сякаш прочете мислите ми.

— О, разбира се, знам, че е глупаво. Детинско. — Той се усмихна смутено. — Но съм карал отбора да го прави толкова често и сме печелили толкова много сезони, че се страхувам да спра. Забележете, нито за секунда не съм си помислял, че докосването на главата на Мъмбо Джъмбо ще ни помогне с нещо. Но, вижте, когато са ви се случвали хубави неща, защо да промените тертипа? Не искам да кажа, че съм суеверен. Но може би някои от вас са. Може спирането на ритуала да наруши синхрона между вас. Защо просто не оставим нещата такива, каквито са?

Хейс ни наблюдаваше, оставяйки казаното да проникне в съзнанието ни. „Боже — помислих си аз, — той не пропуска нито един трик. Нищо, което може да ни психяса още повече. За бога, даже и носеща късмет статуя!“

— Има и още нещо. Някои външни хора може да не разберат чудноватите неща, които правим понякога, за да се подготвим за мача. Те може да възразят срещу онова, което мислят, че е... де да знам какво... ву-ду магия или нещо подобно. Така че винаги сме се придържали към едно правило: никой не говори за Мъмбо Джъмбо извън тази стая. Не издаваме нашата малка тайна.

Сега разбрах защо не бях чувал преди това за тази статуя, дори от момчетата, участвали в миналогодишния отбор. Всъщност до тази вечер, когато за първи път излизахме да играем, Джой и аз не бяхме официално причислени към тима.

— И го казвам сериозно — добави Хейс. — Ако някой от вас се раздрънка за това, ще го изхвърля от отбора. — Изгледа ни кръвнишки. — Имам ли думата ви?

Няколко момчета измърмориха:

— Разбира се.

— Не ви чух. Кажете „Обещаваме“!

Изпълнихме желанието му.

— По-високо!

Изкресяхме го.

— Добре. — Треньорът взе статуята от шкафа и я постави на масата. Отблизо тя изглеждаше още по-грозна.

Обиколихме я два пъти, всеки от нас докосна с дясната си ръка главата ѝ (почувствах се страшно глупаво), после излязохме тичешком на футболния терен и...

Ето какво се случи. Тогава не повярвах. Сега, през мъглата на всички изминали години, опитвам да се убедя сам, че паметта ми погажда номера. Но то се случи. И това е ужасното, защото дълбоко в себе си знам истината, но е твърде късно.

Пет минути след началото на мача не бяхме отбелязали нито една точка и треньор Хейс ме вкара като преден защитник. Като се скупчихме, предложих да направим едно подаване — не нещо специално, просто базисна схема, колкото да почувствам, че съм част от играта. Така че тръгнахме в атака. Сграбчих топката и внезапно вече не беше като на тренировка. Беше нещо реално, за което бях изтърпял всичките болки и повръщането, и седмиците упорита работа, а играчите от Къвингтън изглеждаха така, сякаш искаха да ми избият зъбите и да ме накарат да ги глътна. Нашите прихващачи изтичаха напред. Пазачите на Къвингтън не се отделяха от тях. Сърцето ми думкаше като тъпан в гърдите. Обезумял, отскочих назад, за да спечеля малко място и време, като се оглеждах да видя дали има някой непокрит играч. Стоперите на Къвингтън се втурнаха към мен. Едва ли бяха изтекли и пет секунди, но ми се стори дори още по-бързо, като светкавица. Вихрушка от тела се стовари върху мен. Усещах ръцете си мокри от пот върху топката. Хлъзгави. Имах ужасното чувство, че ще я изпусна.

Тогава видях Джой. Беше успял да се добере до свободното пространство. Тичаше отляво към голлинията на Къвингтън, като поглеждаше назад с протегнати ръце, искащ топката. Замахнах и я хвърлих към него — отлично, точно както ме бе учил Хейс, — с плавно и силно движение.

Веднага се извъртях настрани, за да не бъда смазан от стоперите на Къвингтън, без да изпускам от очи топката, която летеше във въздуха като куршум — сърцето ми се бе качило в гърлото, — и изкрещях на Джой.

И в този момент се вцепених. Не мисля, че някога съм чувствал такъв студ. Кръвта сякаш се вледени във вените ми, гърбът ми бе като затрупан със сняг. Защото левият край на игрището близо до голлинията на Къвингтън бе празен. Джой не беше там. Нямаше никой.

Но аз го бях видял. Хвърлих топката към него. Кълна се в Бога, че беше там. Как, по...

Джой беше отдясно, препускайки далеч от играчите на Къвингтън, и внезапно се озова в свободното поле. И до днес не знам как успя да пробяга толкова метри за такова кратко време. Той се втурна стремително към лявата част на игрището, към голлинията.

И топката падна в ръцете му толкова лесно, толкова точно...

Запалянковците предположиха, че сме го планирали — една блестящо изиграна лъжлива тактика. По-късно треньор Хейс каза същото или поне твърдеше, че вярва в това. Когато Джой спринтира през голлинията, държейки триумфално топката, учениците от нашето училище закрещяха толкова високо, че аз по-скоро усетих, отколкото чух виковете им, като звукова стена, която настъпваше към мен и ме притискаше.

Вдигнах ръце и закрещях, за да се освободя от възбудата. Но знаех. Това не беше лъжлив трик. Не беше блестящо изпълнение. Беше си почти огромна грешка. Но нещата се бяха наредили. Сякаш едва ли не... (Видях Джой там. Знам това. Вляво, близо до голлинията. Само че той не беше там.) ...сякаш бяхме имали намерение да се случи. Или е било предварително решено да се случи.

Или пък бяхме невероятни късметлии.

Тогава започнах да се треса. Не можех да спра. През следващите десет минути нямах сили да играя. Докато седях на пейката,

продължавах да виждам сцената — Джой едновременно на двете места.

Може би се бях надявал толкова силно, че бях видял онова, което съм се молел да видя.

Но въпреки това ми изглеждаше малко призрачно.

Треньорът дойде до пейката, където седях прегърбен.

— Какво има?

Стиснах здраво каската си.

— Предполагам, че просто не съм свикнал...

— С какво?

— С истинската игра. Не е като на тренировките. Никога преди не съм помагал да се отбележи тъчдаун.

— Ще имаш още много възможности.

Усетих присвиване под лъжичката.

Мачът бе пълен с подобни чудеса. Подавания, които не би трябвало да са успешни, но бяха. Невероятен синхрон. Пет минути след като влязох в игра, резултатът бе трийсет и пет на нула за нас. Тогава треньор Хейс мина покрай нашата пейка и прошепна на защитниците:

— Следващия път, когато те се приближат до нашата голлиния, оставете ги да отбележат точка. Оттеглете се, но така, че да не се забележи.

Джой и аз си разменихме смръщени погледи.

— Но... — обади се някой.

— Никакво но. Направете каквото ви казвам — отсече Хейс. — Ще бъде много демобилизиращо за тях, ако не спечелят поне няколко точки. Нека им дадем усещането, че са имали шанс. Това е в духа на доброто спортсменство.

Никой не се осмели да спори с него. Макар че защитниците ни определено изглеждаха смутени.

— И бъдете убедителни — добави треньорът.

Ето защо отборът на Къвингтън отбеляза гол, когато нашите момчета „не можаха“ да спрат тяхната атака.

След мача в гимнастическия салон се състоя танцова забава. Всички идваха при мен, Джой и останалите момчета от отбора, за да ни поздравят и потупат по гърба. Дори Ребека Хендерсън се съгласи да

танцува с мен. Но бе дошла с още няколко приятелки и не пожела да я изпратя до дома ѝ.

— Може би следващия път — каза тя.

Вярвате или не, това не ме интересуваше. Всъщност бях толкова зает с мислите си, че забравих да я помоля да излезем в събота вечер. Единственото, което исках, бе да поговоря с Джой. Насаме.

Малко след полунощ тръгнахме да се прибираме. Във въздуха се носеше смътен аромат на есен. Навярно бе дим от нечия камина. В далечината излая куче — единственият звук, освен поскърцването на обувките ни. Мушнах ръце в джобовете на ученическото си сако, в зелено и златисто, и най-накрая изрекох на глас онова, което се въртеше в ума ми:

— Какво ще кажеш за нашата първа комбинация? Когато ти хвърлих топката и ти отбеляза гол.

Джой не отговори веднага. Канех се да повторя въпроса си.

— Да, и какво за нея? — попита той меко.

Разказах му онова, което смятах, че съм видял.

— Треньорът казва, че мислим еднакво. — Джой сви рамене. — Той го нарича предчувствие. Ти просто си предвидил накъде съм се насочил.

— Разбира се. Само че... — Обърнах се към него. — Спечелихме толкова лесно.

— Хей, имам толкова натъртвания по...

— Нямам предвид, че не сме се трудили. Но бяхме такива невероятни късметлии. Всичко пасваше до съвършенство.

— Ето защо треньор Хейс постоянно ни обучаваше. Да играем като отбор. Всички момчета правеха това, на което бяха научени.

— Като по часовник. Да. Всеки — на правилното място и в точния момент.

— Тогава какво те човърка? Мислиш, че си ме видял на едно място, докато аз съм бил на друго? Не си единственият, който смята, че е видял разни работи. Когато започнахме играта, те видях да мяташ топката към онова празно място на игрището, така че излъгах момчетата, които ме покриваха, и тичах като луд натам, където щеше да падне тя. И знаеш ли какво? Като се втурнах нататък, внезапно осъзнах, че ти още не си я хвърлил. Все още се оглеждаше за пролука. Видях какво се каниш да направиш, а не това, което вече бе направил.

Усетих страх.

— Предчувствие. А не провидението. По дяволите, късметът няма нищо общо с това. Треньорът направо ни бе подлудил. Адреналинът ми се беше повишил. Хукнах натам, където смятах, че ще хвърлиш.

Опитах се да си придам вид на убеден.

— Може би се дължи на факта, че не съм свикнал с цялото това въодушевление.

— Да, въодушевление.

Дори и в мрака видях как очите му блестяха.

— Има още много неща за усъвършенстване — каза треньор Хейс по време на съботния анализ на мача. — Пропуснахме възможността за поне две изчиствания. Блокадите ни трябваше да бъдат по-бързи, по-непробиваеми.

Той ме изненада. Бяхме победили с такава голяма разлика, играта ни беше почти перфектна и си мислех, че сме дали най-доброто от себе си.

Тренирахме в неделните следобеди и всеки ден след училище.

— Това, че сме спечелили първия си мач, не означава, че можем да си позволим да се отпуснем. Преповеряването води до загуба.

Трябваше да продължим да спазваме налудничавата му диета. Във въображението си мечтаех за планини от кока-кола и пържени картопки с кетчуп. Разбира се, трябваше да поддържаме и високия си успех в училище. В края на седмицата обикаляхме всичките си преподаватели да ги питаме как сме се справили на изпитите.

— Ако занемарите учението си — беше ни предупредил той, — край на играта.

В петък вечерта натоварихме екипировката си в училищния автобус и прекосихме града, за да се срещнем с отбора на „Уест Хай“. Използвахме дамската съблекалня в гимнастическия салон и след като намъкнахме екипите си, Хейс отново ни обсипа с обиди. После сложи едно малко дървено сандъче (беше заключено с голям катинар) на пода в средата на стаята, отвори го и извади от него Мъмбо Джъмбо. Той изглеждаше два пъти по-грозен отпреди — намръщен, с издадени напред огромни устни и с вертикална цепнатина вместо пъп.

Вече знаехме реда и обиколихме два пъти статуята, като поставяхме ръка на главата ѝ. (Все още се чувствах глупаво.) След това излязохме на терена и спечелихме с четирийсет и две на седем. Тези седем точки нямаше да ги има, ако треньор Хейс отново не ни бе накарал да ги оставим да отбележат тъчдаун. И пак се случи онова призрачно нещо. Хейс ме вкара в игра през втората четвъртина на мача. Хванах топката и се огледах за пролука. Съзрях Джой далеч в другия край на игрището, готов да я хване. А в същото време той стоеше на двайсет метра от мястото, където го видях, и се мъчеше да се отскубне от един противников играч.

Зяпнах. Ръцете ми омекнаха. Не можех да дишам. Изведнъж нещо прищрака в мен и следващото, което си спомням, бе, че хвърлих топката.

Джой се втурна от мястото, където се мъчеше да се изплъзне на играча от „Уест Хай“. Той затича към другия Джой, който стоеше в свободното поле. Двамата се сляха в един. И разбира се, той хвана топката.

Нашите фенове пощуряха, от всички страни се посипаха одобрителни възгласи и аплодисменти. Джой премина голлинията и заподскача нагоре-надолу. Дори и от средата на терена, независимо от шума, го чух да крещи от радост. Момчетата от отбора ме потупваха по гърба. Опитах се да изглеждам възбуден колкото тях.

При следващото ми отиване до пейката треньор Хейс каза:

— Чудесен пас.

Гледахме се изучаващо в продължение на няколко секунди. Не мога да кажа дали знаеше колко се бях уплашил на терена и защо.

— Е, Джой бе този, който я хвана — отвърнах аз.

— Точно така. Колективен дух, Дани. Всички сме едно цяло. Въпреки това пасът беше чудесен.

До него, със заключен катинар, стоеше сандъчето.

Този сезон изиграхме осем мача. Понякога сънувах кошмари за тях — двойните образи на Джой или на други играчи, и тези образи винаги се сливаха. Имах чувството, че всичко се случваше два пъти, сякаш можех да видя какво ще стане, преди то да се случи.

Невъзможно!

Но точно така ми се струваше. Една нощ дори изкарах акъла на родителите си, събуждайки се с писъци. Не им казах за какво бе кошмарът. И на Джой не казах. След онзи първи случай, когато се бях опитал да поговоря с него, усетих, че не искаше да ме слуша.

— Ние сме победители. Боже, чувствам се толкова добре — казваше той.

Резултатите винаги бяха неравностойни. Всеки път, когато водехме със значителна преднина, ние оставяхме противниковия отбор да отбележи някоя и друга точка.

Освен един път. В шестия мач, този срещу тима на „Сентръл Хай“. През онази вечер треньор Хейс не ни наруга. Той седеше в ъгъла на съблекалнята и ни наблюдаваше как си намъкваме екипите, а момчетата уплашено се споглеждаха, нервни, тъй като усещаха, че нещо не бе наред.

— Тази вечер е — каза напрегнато един от играчите, участвали и в миналогодишния отбор.

Нищо не разбрах.

Треньорът се изправи.

— Излизайте и дайте най-доброто от себе си!

Джой изглеждаше изненадан.

— А какво става с... — Той се обърна към шкафа в дъното на съблекалнята. — Мъмбо...

— Време е да вървите. — Гласът на Хейс прозвуча сърдито. — Направете каквото ви казах. Те ви очакват.

— Но...

— Какво ти става, Джой? Не искаш ли да играеш тази вечер?

Лицето на приятеля ми почервения от яд. Долната му челюст се издаде напред. С един последен поглед към шкафа, той изхвърча от съблекалнята.

Предполагам, вече сте познали. Ние не само паднахме онази вечер. Те направо ни разбиха. Дявол да го вземе, не можахме да отбележим нито една точка. А как здравата играхме! След всички тренировки, през които бяхме минали, знаехме какво правим. Но другият отбор играеше по-добре.

Това бе единственият мач, в който не се почувствах омагьосан, в който не видях две изображения на Джой или това, което ще се случи, преди то да е станало.

Празненството след мача бе пълен провал.

Джой не бе на себе си от яд. Докато се прибирахме към къщи, той не преставаше да удря юмруците си един в друг.

— Виновен е треньор Хейс. Той промени установения ред. Бяхме свикнали да ни обижда и ругае, така че да се настървим срещу него и всичко останало. Не бяхме подготвени. Не бяхме достатъчно нахъсени да излезем и да победим.

Опитах се да го успокоя:

— Хей, имаме само една загуба. Все още сме водещият отбор в лигата.

Джой се извърна толкова рязко, че ме стресна.

— Той дори не извади онази тъпа статуя! Искаше да изглеждаме като глупаци на терена! Искаше да загубим!

— Не мога да повярвам в това.

— Може би ти харесва да бъдеш губещ! Но на мен — не!

Джой забърза пред мен. Когато стигнах до ъгъла, където винаги говорехме малко, преди да се разделим, той вече крачеше по неговата улица.

— Джой! — Не бях сигурен какво исках да му кажа. Нямах значение. Той и без това не ми отговори.

А може би се досещате и за останалото. При следващия мач всичко се върна към нормалния си ход. Или по-скоро ненормалния — зависи как гледате на това. Треньор Хейс ни наруга преди мача. После постави Мъмбо Джъмбо по средата на съблекалнята.

— Защо не го направихте миналия път? — попита Джой. — Щяхме да спечелим.

— Така ли мислиш? — Хейс го изгледа накриво. — Можехте да спечелите. А може би не.

— Знаете, че щяхме да спечелим! Вие искахте да...

— Джой, струва ми се, че виждаш нещата наопаки. Очаква се да си ядосан на противниковия отбор, а не на мен. Аз съм на ваша страна, не го забравяй.

— Но миналия път не бяхте.

Тогава треньорът стана ужасно сериозен, очите му засвяткаха гневно.

— Ще забравя, че си го казал. Чуй ме добре, ще го обясня още само веднъж. Миналия път наруших реда нарочно. Няма значение какви трикове използвам в съблекалнята, за да ви подготвя за мача. Важното е как играете. А последния път вие, момчета, не дадохте най-доброто от себе си. Вината, че не спечелихте, е ваша, а не моя. Разбрахте ли?

Джой го гледаше кръвнишки.

— Освен това за вас е добре да загубите поне веднъж.

— Глупости!

— Не си играй с търпението ми. За вас е полезно да загубите, защото това ще ви накара следващия път да играете по-добре. То ще засили жаждата ви за победа. Ще ви накара да оцените колко сладко е да бъдеш победител. Не казвай нито дума повече! Повярвай ми, ако искаш да играеш тази вечер, по-добре си мълчи.

Обиколихме Мъмбо Джъмбо, докоснахме го и започнахме мача. Разбира се, отново видях онези неща. И естествено спечелихме, като накрая оставихме другия отбор да отбележи гол.

След седмица бе последният ни мач. И след като пипнахме по главата Мъмбо Джъмбо, спечелихме и него. Това бе деветият печеливш сезон за „Сити Хай“. Още една блестяща купа бе поставена в стъклената витрина в главното фоайе, близо до кабинета на директора.

Много неща се случиха. Родителите ми не можаха да се съвземат от удивление, когато завърших с отличен успех. Повишиха издръжката ми. Даваха ми по-често да карам колата. Двамата с Ребека Хендерсън станахме гаджета.

Но с Джой продължихме да се отчуждаваме. Той беше обладан от мисълта да бъде звезда, през цялото време да бъде център на внимание. Така че, когато футболният сезон приключи, не можеше да свикне да се отнасят с него както с всички останали. Тогава опита да се запише в баскетболния отбор, чийто треньор бе учителят ни по естествени науки, но не можа да покрие изискванията.

— Е, и какво? — заяви той, но му личеше колко е разочарован. — Те повечето време губят, отколкото печелят. Кой иска да бъде губещ?

Джой ненавиждаше факта, че всички се тълпяха около новия председател на ученическия съвет. Най-накрая реши да се пробва в

драматичния кръжок. „Това означава — помислих си аз — да бъдеш на сцената и всички да те гледат.“ И успя. Не му дадоха главната роля в пиесата, която винаги поставяха през декември, но получи сносна роля. Трябваше да говори с немски акцент и да играе доктор-маниак, наречен Айнщайн, в криминалната комедия „Арсеник и стара дантела“. Заведох Ребека да я видим и трябва да кажа, че Джой се справи чудесно, не отлично, но доста добре. Имам предвид, че успя да ме разсмее с шегите си и се надявах, че сега бе удовлетворен, макар да чух по-късно, че по време на репетициите постоянно е мърморел, че не излиза достатъчно на сцената и че иска още реплики.

Ще пропусна някои подробности, за да стигна до следващата година — последната ни в „Сити Хай“. Високият ни успех бе дал възможност на Джой и мен да се запишем в трети курс. През цялото лято бяхме поддържали формата си. Двамата с Ребека прекарвахме още повече време заедно. Може би тя бе причината да вляза отново във футболния отбор, макар че мразех перспективата да виждам онази грозна статуя, да не говорим за призрачните двойници на съотборниците ми по терена. Но знаех, че нямаше да бъдем заедно, ако не бях футболист, а не исках нещата между нас да се променят, така че опитах отново и влязох в отбора.

Джой също и причините му бяха очевидни — да получава внимание като звезда.

Треньор Хейс процедираше по същия начин. Всеки ден след тренировка се тътрех сам към къщи. Чух същите речи за оценките и за диетата. Изслушах ругатните му преди започване на мача (но той вече не ме подлудяваше) и го гледах как извади Мъмбо Джъмбо. „Нашият талисман“ — поясни той, заклевайки ни да пазим тайната, редът бе същият (но от онзи седнал кафяв грозник все още ме побиваха тръпки). На терена пак видях двойни образи и усетих студени мравки по гърба си. Ако не беше Ребека, която викаше за мен на страничната линия, щях...

Но не го направих и заради това понякога си мисля, че може би по някакъв начин съм станал причина за онова, което се случи.

Спечелихме естествено. В действителност ни се видя много лесно. Навярно затова преди следващия мач Хейс не ни наруга и не ни показва Мъмбо Джъмбо.

Щом забелязах, че промени установения ред, веднага си казах „Тази вечер е.“ и едва тогава осъзнах, че бях чул същите думи миналата година от устата на едно момче, участвало в по-предишния отбор. То вече се бе дипломирало и изведнъж си дадох сметка, че на другата година, след моето дипломиране, някое друго момче щеше да повтори казаното от мен. И се запитах колко ли момчета го бяха изричали преди мен.

— Не! — извика ядосано Джой.

— Още една дума и отиваш на пейката! — изкрещя му Хейс.

Джой млъкна. Но като напускахме съблекалнята, го чух да мърмори: „Да бъде проклет. Ще му покажа аз. Нямаме нужда от тази смразяваща статуя. Все пак ще победим.“

Но не го направихме. И аз не видях двойни образи. А Джой почти полудя от ярост. Той не дойде на танцовата забава след мача и не каза нито дума на съботното му обсъждане, нито на тренировката в неделя. Единственото, което правеше, бе да гледа кръвнишки тренъор Хейс.

* * *

А аз? Как допринесох за всички неприятности? Просто бях любопитен. Започнах да мисля за системата.

И отново за нея.

А какво прави човек, когато го измъчва любопитство? Аз например отидох до редакцията на училищния вестник. Във вашето училище сигурно е имало точно като нашия. Репортери бяха същите ученици, които подготвяха Годишната книга^[1] и членуваха в кръжока по белетристика. Имаше клюкарска страница, страница за сериозни новини, хумористична страница. Много съобщения. Доклад от ученическия съвет.

И разбира се, спортна страница.

Всичко това — напечатано на восъчна хартия и размножено на циклостил. Шест страници, отпечатани на оранжева хартия и подшити с телчета. „Сити Хай Егзаминър“. Оригинално, нали? Той излизаше всеки понеделник сутрин. Мисля, че училищното ръководство

отделяше средства за него най-вече заради седмичния „Доклад на директора“. Заради училищния дух и други подобни.

Във всеки случай аз реших да направя някои справки, така че отидох в редакцията на вестника, която бе и редакция на Годишната книга. Претъпкана с мебели стая на третия етаж, разположена между кабинета по машинопис и стаичката на разсилния. Вътре се носеше сладникава миризма, от която направо ти се гадеше, като онази на бялата леплива течност, с която заличаваш машинописните си грешки. Редакторът бе момче на име Албърт Уеб и според мен бе гледал твърде много филми за журналисти. Той непрекъснато говореше за сензационните новини от ученическия съвет или от драматичния кръжок, които ще отпечата. Всички го наричахме Сензационния и Албърт го примеше като комплимент, а не като подигравка.

Той седеше зад едно бюро, от време на време наместваше с пръст очилата на носа си и гледаше ту към някакъв ръкопис, ту към парафиновия лист, който печаташе. Зад ухото му бе затыкнат химикал, а на брадата си имаше пъпка. Когато влязох, се обърна.

— Как вървят нещата, Сензационен?

— Току-що научих номинациите за кралицата на абитуриентския бал.

— Някой не трябва да знае това до събранието през следващата седмица.

— Не се шегувай — ухили си той. — Може би ще ти е интересно да узнаеш, че Ребека Хендерсън е една от тях.

— Боже, боже! — ухилих му се и аз. — Някой има добър вкус. Хей, слушай, имаш ли стари издания на вестника?

— Всичките, на които съм бил редактор. Плюс една камара от двамата редактори преди мен.

— От коя година започват?

— Отпреди петнайсет години — гордо отвърна Албърт.

— Супер! И къде ги държиш?

— В моргата.

— Какво?

— Така наричат във вестниците архива за стари издания. Ей там е. — Той посочи към паянтова лавица за книги, разположена зад купчина кашони в единия ъгъл на стаята.

— Имаш ли нещо против да погледна?

Албърт разпери ръце.

— Хей, бъди мой гост. Какво ще търсиш в тях?

Очаквах, че ще ми зададе този въпрос.

— С няколко момчета от футболния отбор си мислехме за един мач с бивши играчи. Нещо като шоу. Нали знаеш. Старите момчета срещу новите.

— Така ли? — Очите на Албърт светнаха. Той посегна за молива си.

— Почакай за минутка. Ние все още го обсъждаме, Сензационен. Ако публикуваш това във вестника, ще изглеждаш глупаво. Дори може да провалиш шансовете ни да убедим тези момчета.

— Добре — кимна той. — Да сключим сделка. Ти ще прегледаш старите издания, но ако планът ви за мача стигне до добър край, ще ме уведомиш, за да мога пръв да пусна новината.

— Каквото кажеш.

И така аз отидох в ъгъла и започнах да се ровя във вестниците. Те миришеха на мухъл. Едва не се разкихах.

Издания от петнайсет години. Колко седмици от учебната година бяха това? Четирийсет? Много броеве. Но преглеждането им не бе толкова трудно, колкото си мислите. Разбирате ли, единствените броеве, които търсех, бяха тези от футболния сезон. И то броевете, откакто треньор Хейс бе постъпил в училището преди единайсет години. Отне ми по-малко от половин час. И ето какво научих.

Първите два сезона след постъпването на Хейс бяха ужасни. Дори нещо по-лошо. Катастрофални. Отборът нямаше нито един спечелен мач. Пълна нула.

Но след това? Победител сезон след сезон.

И схемата винаги бе една и съща: мачовете, които печелехме, бяха с огромен брой точки за нас, но противниковият отбор винаги бе успявал да отбележи някой гол. Второ, всеки сезон губехме по един мач — първия, седмия или третия — тук нямаше установена закономерност. И отборите, които ни биеха, бяха различни. Но резултатът винаги бе нулев за нас.

Защото не бе изнасял Мъмбо Джъмбо?

Знам, че звучи налудничаво. Сигурно си мислите, че вярвам в хороскопи, гадателства и други подобни щуротии. Но се кълна, че онова нещо ме караше да си задавам въпроси, а освен това не

забравяйте — вие не сте били на терена и не сте видели онези призрачни двойни образи. На мое място и вие щяхте да започнете да си задавате въпроси.

Междувременно Албърт дойде до мен, надвеси се над рамото ми и се вторачи във вестника, който преглеждах в момента.

— Какво има, Сензационен?

— Просто любопитство.

— Аха.

— Виждам, че четеш за мача, който отборът загуби преди три години.

— Аз не съм играл тогава.

— Знам. Но аз бях начинаещ репортер във вестника. Бях там онази вечер. Спомням си, че си мислех колко нереален изглеждаше мачът.

— Така ли?

— Ами след всичките перфектни мачове и после — пълна загуба.

— Е, никой не играе добре всеки път. Хей, благодаря ти, Сензационен. Ще направя всичко за теб. Само...

— Уведоми ме за сборния мач.

— Вярвай ми, ти ще бъдеш първият, който ще научи.

И ето как започнаха нещата — от няколко погрешни хода на едно от новите момчета в отбора, което се казваше Прайс. Та той все не успяваше да повиши успеха си. Може би бе просто глупав. Или поне скоро започна да върши глупости.

Треньор Хейс продължаваше да държи на заплахата си. Няма успех, няма игра. Така че Прайс бе изхвърлен от отбора.

Обаче неговият баща се оказа много докачлив човек, което е било повод за шеги, докато е бил в гимназията, и когато Прайс започна да хленчи, той пощуря от тази, както се изрази, обида над детето му.

— Не ме интересуват оценките му. Да не мислите, че искам да се сдобие с язва, докато се опитва да стане много умен? Футболът бе добър за мен. Той изгради характера ми и знам, че ще се отрази добре и на момчето ми.

Не бе голям проблем. Просто един упорит баща, който се застъпваше за своя син. Но треньор Хейс не отстъпи и Прайс наруши

правилото.

Сигурно си спомняте, че сте чели по онова време за това, разбира се, не в гимназиалния вестник. Говоря за местния „Куриър“. Най-големият вестник в щата. „БАЩА НА ФУТБОЛИСТ ОТ ГИМНАЗИАЛНИЯ ОТБОР ОБВИНЯВА ТРЕНЬОРА В КУЛТ КЪМ ДЯВОЛА.“

Е, добре, както се досещате, след това вече нямаше спиране. Градският съвет искаше да знае какво става. Ръководството на училището поиска обяснение. Директорът получи няколко яростни обаждания по телефона.

Баща ми остави „Куриър“ и ме погледна смръщено.

— Вярна ли е тази история за статуята? Мъмбо Джъмбо?

— Не е така, както казва Прайс. Тя е само един талисман.

— Но я докосвате, преди да излезете да играете, нали?

— Хей, в това няма нищо лошо! Просто за късмет.

Баща ми се намръщи още повече.

Другите момчета от отбора имаха същите сблъсъци с родителите си. Джой ми каза, че баща му бил разтревожен до такава степен, та настоявал да напусне отбора.

— Ще го направиш ли? — попитах го директно.

— Шегуваш ли се? Господи, не. Отборът означава толкова много за мен.

„Или поне победите“ — помислих си аз.

Седмицата изтече. Настъпи петъчната вечер. Следващият мач. Един тип от „Първа помощ“ влезе възбудено в съблекалнята:

— Всички места са заети! Рекордна публика!

Естествено, с цялата тази гласност. Всички искаха да видят отбора с ву-ду статуята.

Отначало си помислих, че Хейс ще я остави в шкафа. Заради полемиката. Но щом започна да ни ругае и обижда, разбрах, че няма намерение да наруши установената практика. Като се връщам мислено към онази нощ, чудя се дали той не си бе дал сметка, че няма да има още много възможности да я изважда. Явно бе решил да се възползва от всяка една.

Така че треньорът отиде де шкафа. Затаих дъх, докато го отключваше. Публикацията във вестника ме бе смутила. Всичките

приказки за култа към дявола определено ме бяха изнервили по отношение на двойните образи, които бях виждал.

Наблюдавах го как отваря вратата.

От гърлото му се изтръгна странен звук и когато отстъпи в страни, разбрах защо.

— Ккъде е тя? — изпелтечи Джой.

Няколко играчи ахнаха.

— Къде е Мъмбо Джъмбо? — Шпайковете на Джой изскърцаха по циментовия под, когато се втурна към празния шкаф. — Какво се е случило с...?

Треньор Хейс изглеждаше като зашеметен. Внезапно шията му се изду.

— Харкорт. — Устните му се извиха презрително. От устата му името на директора прозвуча като проклятие. — Училищното настоятелство сигурно му е казало...

— Но шкафът беше заключен — обади се някой.

— Разсилният може да го е отворил по негово нареждане. — Треньор Хейс тръгна ядно към вратата. Но изведнъж спря, сякаш бе осъзнал нещо. — Предстои ни мач. Мога да отложат търсенето за известно време. — И като се обърна, се втренчи в нас. — Излезте и им покажете на какво сте способни. Ще намеря статуята. Можете да бъдете сигурни в това.

И така ние излязохме на терена, и може би защото бяхме омагьосани, противниковият отбор ни размаза. Не можехме да направим нищо както трябва. Пропускахме топки, блокади, дузпи. Сигурно бе най-лошият мач, изигран някога от отбора на „Сити Хай“. Запалянковците започнаха да ни освиркват. Някакъв мъж изкрещя:

— Култ към дявола, глупости! Тези момчета нямат нужда от вуду статуя! На тях им трябва чудо!

Колкото повече грешахме, толкова повече губехме доверие в себе си и толкова по-лоши грешки правехме. Видях Ребека да бърше сълзите си и се почувствах така унизен, че няхах търпение мачът да свърши и да се скрия в съблекалнята.

Треньор Хейс припикаше около игрището, говореше с директора и с всеки, когото подозираше, като ядосано жестикулираше. Събеседниците му клатеха отрицателно глави. В края на мача той още не бе намерил статуята.

Седяхме в съблекалнята, ожесточени и мълчаливи, когато някой почука на вратата.

Аз бях най-близо.

— Отвори! — нареди ми Хейс.

Така и направих.

И се втрених в Мъмбо Джъмбо, който стоеше на пода. В коридора нямаше никой.

Наистина до нас достигнаха слухове, които никога не можахме да докажем, че противниковият отбор я е взел. Дори чухме, че открадването на статуята е било идея на техния треньор, един вид номер, който бе погодил на стария си приятел Хейс.

Сензационния публикува тази история в понеделничния брой на училищния вестник. Не ме питайте как я бе узнал. Сигурно беше много по-добър репортер, отколкото си мислехме. Дори имаше рисунка на статуята — толкова точна, че явно онзи, който я бе откраднал, му я бе показал. А може би Сензационния и крадецът бяха един и същи човек.

Чувствах се донякъде отговорен за статията, която написа. Навярно бях събудил любопитството му, когато ходих при него, за да прегледам старите броеве на вестника. Може би той бе проверил и бе открил, че го бях хързулнал за мача с ветераните. Каквато и да бе причината, явно бе прочел същите броеве, които бях чел и аз, защото бе установил същата закономерност като мен. Два губещи сезона, после непрекъснат низ от победи. Мъмбо Джъмбо? Той не бе свързал директно статуята с успехите на отбора, но си личеше, че се опитваше да вдигне тиража. *Във всеки печеливш сезон ние сме губили само по един мач, и то с нулев резултат за нас. Докато в спечелените мачове винаги сме имали голяма преднина, но пък противниковият отбор е успявал да отбележи някоя и друга точка. Съвпадение?* – питаше Сензационния. — *Или има по-добро обяснение?* Като доказателство се бе позовал на интервюто си с Прайс. Не си бе направил труда да отбележи, че нямаше свидетел на това, което се бе случвало в съблекалнята през годините, когато Прайс не е бил в отбора. Целият му материал бе написан така, че предположенията да изглеждат като факти. После се спираше на мача в петък вечер и подчертаваше, че за първи път, откакто Хейс е започнал да показва Мъмбо Джъмбо, ние

сме загубили два мача в един сезон. *Може би защото същата вечер някой е откраднал статуята?* Сензационния повтаряше слуха, че противниковият отбор е отговорен за кражбата. *Може би никога няма да узнаем истината* — казваше той. Но веднага бързаше да опише малките *като от топлийка* дупчици по тялото на Мъмбо Джъмбо_, една от които — в сърцето на статуята._ Няколко параграфа по-нататък завършваше статията си, като изказваше съжаление за кончината на противниковия треньор, който бе починал от сърдечен удар на път за вкъщи след мача.

Искаше ми се да хвана Сензационния и да удуша това малко лайно. В столовата всички говореха само за това колко ужасно би било, ако статуята наистина е причинила смъртта на треньора, като някой е забил игла в гърдите на Мъмбо Джъмбо.

Не знаех дали и на Хейс му се искаше да удуши Сензационния, но той със сигурност искаше да го изключат. Скоро всички деца в училището чуха за спора на треньор Хейс в кабинета на директора — крясъците му кънтяха из целия коридор: „Безотговорен! Клеветник!“ Сензационния бе достатъчно умен да си остане болен вкъщи през цялата седмица.

Впрочем до следващия петъчен мач Сензационния бе най-малкия ни проблем. Църквите в града подеха кампания срещу Мъмбо Джъмбо. Прочетох в местния вестник, че училището е получило поне дузина писма от местни пастори, свещеници и равини. Едно от тях бе цитирано: „... суеверие... нездравословна атмосфера... сатанизъм... непродуктивно обучение“. Родителите ми бяха така разтревожени, че не искаха да играя в мача онази вечер. Заявих им, че не мога да розочаровам другите момчета, а що се отнася до образованието ми, какво ще кажат за петиците и шестиците, които носех вкъщи. Отборът по-скоро ми бе оказал добро влияние.

Суеверните глупости обаче започнаха да обхващат и мен, навярно защото още се чувствах притеснен от свръхестествените неща, които виждах на футболния терен, неща, които сякаш се случваха, преди реално да се случат. Възможно ли бе статуята наистина...? Или Джой бе прав и аз просто бях завладяван от бързината и възбудата на играта?

„Стига толкова!“ — смъмрих се сам. — Мъмбо Джъмбо^[2]. Името го описва напълно. Абсолютни безсмислици. Нямаше начин,

разбира се, да знам, че това щеше да бъде последния път, когато на треньор Хейс му бе писано да извади статуята. Ала знаех едно — прилошаваше ми от допира на това зловещо нещо и ако се нуждаех от него, за да бъда добър футболист, тогава не исках да играя.

И така, след като нахлузахме екипите си в съблекалнята и Хейс ни наруга порядъчно, а после извади статуята, аз не я докоснах, както направиха другите момчета, преди да излезем на терена.

Дясната ръка още ме боли, когато температурата падне под нулата. Носих гипс почти три месеца. Бях на игрището не повече от трийсет секунди — моето първо влизане в игра. Докопах топката и замагнах да я хвърля, но не можах да открия пролука. Така и не видях четирите момчета, които връхлетяха едновременно, стовариха се върху мен, изкарвайки ми въздуха, и ме повалиха на земята, а ръката ми остана да стърчи, извита назад под тежестта им. Но не и преди да чуя изпукването. В събота сутринта Джой дойде да ме посети в болницата. Каза ми, че е отбелязал три тъчдауна. Разкъсван от болка, направих опит да се покажа въодушевен колкото него.

— Спечелихме ли?

— Папата живее ли в Италия? — Усмивката му помръкна. — Относно ръката ти...

— Знам.

Той каза, че наистина съжалява. Благодарих му.

Не го свърташе на едно място.

— Колко ще те държат тук?

— До утре следобед.

— Хубаво, слушай, ще дойда да те видя у вас.

Кимнах. Чувствах се сънлив от обезболяващите, които ми бе дала сестрата. Влезе Ребека и Джой си тръгна.

След този случай се отчуждихме още повече. Той си имаше отбора, а аз — счупената ръка. Като приключи футболният сезон, Джой получи голяма роля в криминалната драма „Десет малки индианци“, която постави драматичният кръжок. Всички казваха, че я е изиграл чудесно. Трябва да призная, че беше така.

А аз? Предполагам, че просто оставих нещата на самотек. Не можех да си водя записки или да пиша домашните си с гипс на дясната ръка. Ребека ми помагаше колкото можеше, но и тя трябваше да си

подготвя домашните. Започнах отново да получавам тройки и четворки. Възвърнах си и навика да ходя в „Чикън Нест“, този път с Ребека вместо с Джой. От кока-колата и пържените картопки човек наистина може да надебелее, особено ако не тренира.

В градския вестник поместиха статия за срещата на треньор Хейс с училищното настоятелство. Бяха му поискали обяснение за Мъмбо Джъмбо. Той разказваше, че открил статуята на някаква ocasionна разпродажба. Собственикът ѝ твърдял, че била символ на плодородието, който маите или полинезийците, или които и да било там (името на племето постоянно се сменяше), използвали при тайни ритуали. Треньорът казваше, че не повярвал на тези приказки — не и щом цената ѝ била петнайсет долара. Но той търсел някаква джунджурия, нещо, което да повдигне духа на отбора, особено след двата катастрофални сезона. Нещо като талисман. Ако играчите вярвали, че статуята им носи късмет, ако тя им вдъхвала самоувереност, какво лошо? Никой не бил пострадал. Освен това, добавяше той, понякога не я изваждал, за да научи футболистите да разчитат на себе си. В тези случаи отборът е губел наистина, но пък следващия път момчетата играели по-упорито. И в това нямало нищо мистериозно. Просто една въздействаща джунджурия. Важното било, че вършела работа. Оттогава отборът печелел шампионатите. И училищният дух никога не е бил по-висок.

— А какво ще кажете за името на статуята? — питаше един от членовете на настоятелството.

— То дойде по-късно. През третия успешен сезон. Един от играчите си направи шега. Не помня каква беше. Нещо за късмета и всички подобни глупости. Дрън-дрън. Изразът някак ѝ пасна.

Училищното настоятелство го изслуша. То зае позицията на разгневените родители и духовници, изразена в купища писма. Решението му бе окончателно.

За да покаже обаче, че е склонен на компромис, го остави да сложи статуята редом с трофеите, които отборът бе спечелил, в стъклената витрина в главното фоайе на училището.

Останалата част от футболния сезон бе жестока. Губехме всеки мач. Докато седях с Ребека до страничната линия, опитвайки се да подкрепям отбора, се чувствах ужасно заради Джой. Виждеше се колко е депресиран, че не е победител.

„Уест Хай“ спечели шампионата. В понеделник голямата новина бе, че през уикенда някой е разбил витрината със спортните трофеи и е откраднал Мъмбо Джъмбо. Никой не знаеше у кого беше статуята, но всички подозирахме треньор Хейс. Онази пролет той си подаде оставката. Казаха ми, че сега преподавал в северната част на щата Ню Йорк. Често мисля за него.

Успехът на Джой бе достатъчно висок, за да влезе в Йейл. С моите четворки не искам дори да споменавам кой колеж ме прие. Всъщност така и не постъпих в него. През лятото Ребека забременя. По онова време абортите трудно се уреждаха. Във всеки случай не съм сигурен, че изобщо щях да поискам тя да направи аборт. Моята дъщеричка ме кара да се разтапям от любов всеки път, когато я погледна. С Ребека се оженихме на празника на Все Светии. Родителите ни се отнесоха с разбиране. Нямаше да постигнем нищо без тяхната помощ.

Сега имаме три деца — две момичета и едно момче. Трудно ни е да плащаме наема, храната, облеклото и да им даваме всичко, което ни се иска. И двамата с Ребека работим. Тя е секретарка в нашата гимназия. Аз работя в химическия завод в града.

А Джой? Познавате го като Джоузеф Съмърс — Бързите крака. Той игра като прихващач в отбора на Йейл и бе взет в Националната футболна лига. Виждали сте го да играе в два мача за Суперкупата. Със сигурно сте го виждали и в цял куп реклами на бира. Онази например, където натупва петима рокери, после влиза в бара и иска една бира, е чудесна.

— Каква? — пита барманът. — Като онази, която пиха момчетата ли?

А Джой отвръща:

— Тази е за губещи. Когато казвам, че искам бира, имам предвид най-добрата.

И вие знаете каква марка има предвид. Търговските реклами го вкараха в киното. Миналата седмица го гледах в „Състезание с ревен резултат“ и го харесах. Фабулата беше страхотна. Той играе все по-добре.

Но част от мен...

Ще се опитам да обясня. Преди три години Джой се върна в града да види родителите си. Представете си каква бе изненадата ми,

когато ми звънна по телефона. Искам да кажа, че ние не поддържахме връзка. Той ме покани у тях да изпием по една бира — наистина пиеше марката, която рекламираше — и докато бях там, ме заведе в някогашната си стая. Колко много хубави спомени! Джой посочи към поолющената тоалетна масичка. Бях толкова зает да го гледам (По дяволите, в крайна сметка той беше филмова звезда!), че отначало не проумях какво искаше да каже с този жест.

После се вгледах по-внимателно.

И там бе той. В отворения му куфар. Мъмбо Джъмбо. Грозен, глупав и злокобен както винаги. Веднага се почувствах завладян от нещо магично като преди.

Тогава осъзнах истината.

— Не. Нали не искаш да кажеш, че... Ти ли го открадна?

Джой само се ухили.

— Но аз мислех, че е треньор Хейс. Смятах, че...

Той поклати глава.

— Не, аз бях.

Стомахът ми се сви. Не си спомням за какво говорихме след това. Да ви кажа истината, разговорът беше малко скован. Изпих си бирата и се прибрах у дома. А Джой се върна в Холивуд.

Но ето какво мисля. Онази вечер двамата със сина ми гледахме по телевизията „Дейвид Копърфилд“. Никога не гледам такива глупости, но синът ми трябваше да пише домашна за книгата, а не беше я чел, та се опитваше да изхитрува, като гледа филма. И аз му помагах.

Най-накрая, след като Дейвид Копърфилд става богат, а всичките му приятели се оказват губещи, има една част, където показват какво си мисли: „Не е достатъчно да имаш късмет — казва си той. — Или талант. Трябва да притежаваш и характер.“

Може и да е така. Но аз продължавам да си мисля за Мъмбо Джъмбо и как, когато не докоснах статуята, ми счупиха ръката по време на мача. Това беше повратна точка в живота ми. Ако бях останал в отбора и бях запазил високия си успех, щях ли да отида в Йейл като Джой? Щях ли и аз да бъда победител?

На преставам да си мисля и за треньор Хейс и неговото заклинание за победа. Дали тя се дължеше на статуята? Не мога да повярвам в това.

И все пак...

Спомням си Джой — филмовата звезда — да сочи към статуята, която бе откраднал от витрината в главното фоайе на училището. През последната си година. И след това всичко бе продължило да се нарежда все по-добре за него.

После си помислих за себе си. Обичам децата и жена си.

Ала тази вечер се чувствах толкова уморен, като се връщах от работа... Сметките... Синът ми има нужда от скоби на зъбите, а...

Може би Джой е разбрал. Може би Дейвид Копърфилд грешеше.

Може би не бе нужен талант. Нито характер.

Може би единственото, което бе нужно, бе Мъмбо Джъмбо.

---

[1] Издание на учениците от последния клас на гимназия или колеж, със снимки и разкази за изминалата учебна година. — Б.пр. ↑

[2] Игра на думи. На английски Mumbo Jumbo означава: 1. африкански идол; 2. (прен.) глупости, дрън-дрън. — Б.пр. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.